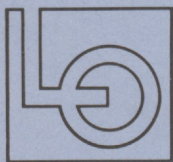

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Ekstraordinært representantskapsmøte
12. februar 1985

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

INNHOUSTORTEGNELAR

	Side
Åpning og konstituering	5
Suppleringsvalg	6
Vedtektenes 1	6
Norsk Verneplikt	7
Den aktuelle situasjonen	8
Debatte	20
Votering	28
Avslutning	30
Navneliste	31

PROTOKOLL

Ekstraordinært representantskapsmøte
12. februar 1985

holdt ekstraordinær representantmøte onsdag 12. februar 1982
i Folkets Hus' store sal i Oslo

Møtet ble åpnet kl. 10.00 av LOs formann, Tor Halvorsen, for
vegne av Sekretariatet og Representantstyret

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Åpning og konstituering	5
Suppleringsvalg til Sekretariatet	6
Vedtektenes § 9, punkt 7 og 8 – Fullmakt til Sekretariatet	6
Norsk Vernepleierforbund – Medlemskap i LO	7
Den aktuelle situasjon – Tariffoppgjøret for 2. avtaleår	8
Debatten	20
Votering	28
Avslutning	30
Navneliste	31

– Tariffoppgjøret for 2. avtaleår

Følgende forslag til forretningsorden ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsorddrag begrenses talletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommandes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen behandlere har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tydelige tilfeller eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste gang ved dets avslutning.

TALERLISTE

	Side
Bauck, Sidsel	25
Bøckmann, Egil	24 – 28
Halvorsen, Tor	5 – 6 – 7 – 8 – 26 – 30
Haraldseth, Leif	8 – 16 – 19 – 26 – 28 – 29 – 30
Hendricksen, Jardar	22
Martinsen, Kjell	26
Skytøen, Lars	29
Øwre, Reidar	20

Landsorganisasjonen i Norge

holdt *ekstraordinært representantskapsmøte* tirsdag 12. februar 1985 i Folkets Hus' store sal i Oslo.

Møtet ble åpnet kl. 10.00 av LOs formann, *Tor Halvorsen*, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapets medlemmer og innbudte gjester hjertelig velkommen.

Tor Halvorsen refererte Sekretariatets forslag til

SAKLISTE

1. Suppleringsvalg til Sekretariatet.
2. Vedtektenes § 9, punkt 7 og punkt 8.
Fullmakt til Sekretariatet
3. Norsk Vernepleierforbund – medlemskap i LO
4. Den aktuelle situasjon
– Tariffoppgjøret for 2. avtaleår.

Følgende forslag til *forretningsorden* ble *enstemmig godkjent*:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommandes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

Saklistas punkt 1:

Suppleringsvalg til Sekretariatet

Tor Halvorsen opplyste at to forbundsformenn har gått ut av Sekretariatet i den siste perioden. Sekretariatet foreslår følgende i sin innstilling:

- A. Erling Oen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, velges som 3. varamedlem i Sekretariatet etter Arne Løken.
- B. Leif Thue, Norsk Jernbaneforbund, velges som 4. varamedlem i Sekretariatet etter Sverre Kortvedt.

Ingen hadde merknader til Sekretariatets innstilling, og den ble *enstemmig godkjent*.

Saklistas punkt 2:

Vedtektenes § 9, punkt 7 og 8.

Fullmakt til Sekretariatet

I henhold til ovennevnte bestemmelser skal Representantskapet fastsette lønninger for revisjonssjef og revisorer (punkt 7) og distriktssekretærer (punkt 8).

Når en ser bort fra særskilte møter i forbindelse med resultatet av vårens oppgjør og kravene ved tariffrevisjonen i 1986, vil første ordinære Representantskapsmøte bli i mai/juni 1986.

Det foreligger krav om lønnsjusteringer for medarbeidere ved revisjonskontoret.

Administrasjonen er i drøftinger med Saksbehandlergruppa om lønnsforhold.

Etter vedtektenes § 11 punkt 2. skal Sekretariatet fastsette lønningene for disse.

Distriktssekretærenes avlønning bør dessuten tas med i den samlede vurdering.

Ut fra ovennevnte forhold innstiller derfor Sekretariatet ovenfor Representantskapet at:

Representantskapet gir Sekretariatet fullmakt til å foreta eventuelle lønnsjusteringer etter vedtektenes § 9, punkt 7 og punkt 8, frem til ordinært Representantskapsmøte i 1986.

VEDTAK: Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Saklistas punkt 3:

Norsk Vernepleierforbund – medlemskap i LO

Norsk Vernepleierforbund henvendte seg til oss i brev av 11. juni 1982 vedrørende spørsmål om medlemskap i Landsorganisasjonen.

Tillitsmannsmøte i LO behandlet saken i sitt møte 17. november 1982, hvor man var positive til medlemskap, men at saken skulle sendes til Organisasjonskomitéen for behandling.

LOs organisasjonskomité behandlet saken i sitt møte den 21. desember samme år, hvor man også her var positivt innstilt til medlemskap for Norsk Vernepleierforbund.

Etter dette har saken vært behandlet i tillitsmannsmøte 7. februar 1983 med derpå følgende behandling i Sekretariatet 14. februar samme år, hvor Sekretariatet fattet et foreløpig vedtak som lyder:

«Sekretariatet godkjenner hermed tilbud om opptak av Norsk Vernepleierforbund som medlem av Landsorganisasjonen i Norge. Opp-taket skjer innenfor rammen av LOs vedtekter.»

Norsk Vernepleierforbund er et landsomfattende forbund som består av ca. 1000 medlemmer, og som har sin utdanning ved Vernepleierhøgskolene rundt om i landet.

Vernepleierne har sin daglige jobb i helse- og sosialsektoren, nærmere bestemt i institusjoner for psykisk utviklingshemmede.

Etter uravstemning blant medlemmene har forbundet søkt om medlemskap i Landsorganisasjonen fra 1. januar 1985.

Med bakgrunn i ovenfor siterte vedtak fra Sekretariatets møte 14. februar 1983 fremmes følgende innstilling overfor Representantskapet:

«Norsk Vernepleierforbund opptas som medlem av Landsorganisasjonen i Norge fra 1. januar 1985.»

Ingen av Representantskapets medlemmer forlangte ordet til dette punktet på saklista.

VEDTAK: Sekretariatets forslag om opptak av Norsk Vernepleierforbund i Landsorganisasjonen fra 1. januar 1985 ble enstemmig vedtatt.

Tor Halvorsen hilste Norsk Vernepleierforbund velkommen som medlem av den store LO-familien.

Tor Halvorsen ba deretter om Representantskapets godkjenning på at LOs nestformann, *Leif Haraldseth*, overtok ledelsen av møtet.

Dette ble enstemmig godtatt.

Saklistas punkt 4:

Den aktuelle situasjon

- Tariffoppgjøret for 2. avtaleår

Dirigenten ga ordet til LOs formann, *Tor Halvorsen*, som holdt følgende innledningsforedrag under dette punktet på saklista:

«Dette representantskapsmøtet finner sted midt under en svært hektisk periode for Landsorganisasjonen. Om snaue tre måneder samles vi til LO-kongress i denne salen. Da skal vi gjennomdrøfte alle sider ved fagbevegelsens virksomhet, både vår organisasjon, våre vedtekter og våre faglige og politiske krav. Tariffpolitikken vil som vanlig få en bred plass i Kongressens forhandlinger. Da vil det være de store tariffpolitiske hovedlinjer og prinsipper som vil stå i sentrum.

Men selv om vi ruster oss til Kongressen, kan vi ikke kutte ut de daglige oppgaver og gjøremål. Vi står foran nye forhandlinger. Selv om dette bare er et såkalt mellomoppgjør, har vi likevel sterke forpliktelser til å forberede oss grundig og planlegge opplegg og strategi for dette mellomoppgjøret. Det er denne oppgaven vi skal gjennomføre på dagens møte.

Men la meg, før vi går løs på den spesielle tariffpolitiske situasjon, overbringe Representantskapet en hyggelig melding. Vintersesongen her hjemme er jo ofte full av mesterskap og rekorder. Og da er det hyggelig at Landsorganisasjonen også kan slå i bordet med ny rekord. Den siste medlemsoversikten vår fra rett før jul viser nemlig at medlemstallet nå ligger omkring 758 000. Det er klar rekord for fagorganisasjoner her hjemme. Spesielt hyggelig er dette fordi vi nå åpenbart har snudd en negativ trend. Vi nådde en medlemsmessig topp i 1981. Da lå medlemstallet rundt 755 000. Så har vi gjennom noen år hatt en viss nedgang. Vanskeligheter på arbeidsmarkedet kombinert med forandringer i yrkes- og næringsstrukturen har nok vært viktige forklaringer. Det laveste nivå nådde vi i fjor en gang med et medlemstall på noe i overkant av 740 000.

Men nå er altså trenden snudd. Det er også verdt å merke seg at denne siste medlemstillingen ikke omfatter Vernepleierforbundet som ble med i LO fra årsskiftet. De vil melde seg først på neste oversikt. Alt tyder på at vi innen Kongressen har passert 760 000 medlemmer.

Det er hyggelig å kunne innlede et Kongress-år på denne måten.

Så over til dagens aktuelle sak.

Som alle kjenner til, var utgangspunktet for fjorårets tariffoppgjør at kjøpekraften fra 1983 skulle bevares, og at skjevheter som var oppstått skulle rettes opp. I tillegg krevde vi en prinsippavtale om 37½-times uke i løpet av tariffperioden. Dessuten at garantiordningen skulle videreføres i henhold til avtalen av 1982, samtidig som Lav-

lønsfondet gradvis skulle avvikles. Også spørsmålet om en tariffestet forsikringsordning ble reist, men her var det ikke mulig å komme fram i forhandlinger med N.A.F. Vi måtte derfor i denne saken basere oss på å finne en løsning på egenhånd.

Når det gjaldt kravene om lik arbeidstid basert på 37½ times uke og avvikling av lavlønsfondet, nådde vi heller ikke fram til det vi ønsket under fjorårets forhandlinger. Resultatet ble at disse spørsmål skulle utredes videre mellom partene i god tid før tariffrevisjonen 1986. De gruppene som vurderer disse spørsmål er nå i arbeid, og vi kommer sikkert tilbake til disse krav våren 1986.

I sitt foredrag på representantskapsmøtet i juni ga nestformannen uttrykk for at det ved en helthetsvurdering av oppgjøret i den private sektor var grunn til å være rimelig fornøyd. Han konstaterte at de fleste forbundsområder hadde gått ut med et generelt tillegg på 70 øre innenfor en ramme for årslønnsveksten på 5,9 prosent. Med en ventet prisstigning på i overkant av 6,5 prosent, skulle dette tyde på at kravet om opprettholdelse av kjøpekraften ville bli oppfylt. Han konstaterte ellers at rammen ved de forbedringer som var gitt i de mange overenskomster etter alt å dømme ville vise seg å bli noe høyere enn 5,9 prosent sett i ettertid.

Når en nå ser på de tall for lønns- og prisutviklingen som foreligger i rapporten fra Det tekniske Beregningsutvalg, synes dette i høy grad å ha slått til. Årsakene til dette er dels at lønnsveksten har blitt sterkere enn forutsatt og at prisstigningen er blitt noe svakere enn en regnet med i fjor vår. Ifølge Beregningsutvalgets rapport er lønnsstigningen i gjennomsnitt fra 1983 til 1984 for industrien *anslått* til 7,7 prosent. For hele LO/N.A.F.-området er stigningen 7,3 prosent.

Dette er tall eksklusive overtidsbetaling. Naturligvis er disse tallene ennå noe usikre, fordi en mangler fullstendige oppgaver for årets fjerde kvartal.

Når lønnsveksten er blitt så vidt mye sterkere enn rammen på 5,9 prosent, henger det i stor grad sammen med at de forbedringene som ble gitt i de ulike overenskomster ved de sentrale forhandlingene hadde et større omfang enn det en fra først av regnet med. Lønnsglidningen er blitt omtrent som regnet med, kanskje noe i overkant.

For prisstigningen vet vi nå at konsumprisindeksen steg med 6,2 prosent fra 1983 til 1984. Dette tallet ligger i nedre del av det usikkerhetsområde som en regnet med i fjor vår mens oppgjøret pågikk.

Med utgangspunkt i de tall som her er nevnt, kan en regne med at det fra 1983 til 1984 fant sted en økning i kjøpekraften for industriarbeidere på i *gjennomsnitt* 1,5 prosent. Mellom de enkelte tariffområder er det en god del variasjon som det vanligvis pleier å være. Men

de fleste grupper synes å være kommet ut med en økning i kjøpekraft. *Mellom arbeidere og funksjonærer i den private sektor, synes det denne gang å ha vært en forholdsvis stor grad av likhet i lønnsutviklingen.* Sysselsatte i den offentlige sektor og en del grupper av arbeidere i den private sektor utenom industrien synes imidlertid å være kommet noe svakere ut enn industrien som gjennomsnitt.

Slik tallene i øyeblikket foreligger, synes de fleste grupper å gå inn i året 1985 med et noe høyere overheng enn i 1984. Anslaget over overheng må imidlertid på dette tidspunkt tas med stor forsiktighet, fordi en foreløpig bare har beregnet tall for 4. kvartal 1984. De siste tall som foreligger synes ellers å vise at lønnsglidningen foregår omtrent i samme takt som vi har vært vant med det siste året. Når det er sagt, synes det likevel å være riktig å peke på at det også i 1985 vil være nødvendig med lønnsforbedringer om en skal kunne make å opprettholde kjøpekraften slik den er etablert i 1984. Særlig vil dette være tilfelle for grupper av lavlønte og for grupper som ellers er blitt hengende etter i utviklingen. Størrelsen av de nødvendige forbedringene vil imidlertid måtte avhenge av prisutviklingen i 1985, som vi ennå ikke har noen sikker prognose for. Selv om prisstigningen etter hvert har avtatt noe, ligger vi fortsatt omkring nivået på 6 prosent, og for øvrig en god del høyere enn i gjennomsnittet for våre konkurrentland.

For norsk økonomi sett under ett var produksjons- og inntektsutviklingen i 1984 forholdsvis tilfredsstillende. Bruttonasjonalproduktet i alt økte etter foreløpige oppgaver med 4,3 prosent. Den disponible realinntekten for landet under ett steg med hele 5,4 prosent. Det er først og fremst olje- og gassvirksomheten i Nordsjøen og en forbedring i landets bytteforhold som slår ut i disse tallene. Likevel forteller tallene at landet som helhet ble rikere i året som gikk, og at det var et godt økonomisk grunnlag for den forbedringen i kjøpekraft som de ansatte tross alt fikk i 1984. Ja, dessuten forteller tallene at vi skulle ha et bedre utgangspunkt enn før for de kravene vi reiser og som gjelder sosiale forbedringer knyttet til lik arbeidstid og fleksibel pensjonsalder fra 62 år.

Ser vi på fastlandsøkonomien utenom oljevirksomheten og sjøfart, var produksjonsveksten i fjor langt mer beskjeden (2,6%). Fra enkelte hold ser vi dette karakterisert som en sterk vekst. Og fra Regjeringens side hevdes det at norsk økonomi er i klar framgang. Dette er i og for seg riktig når vi sammenligner med den ytterst svake veksten siden 1980. Men det er en svært beskjeden vekst sett på bakgrunn av den vi tidligere hadde. Og det er også svakt tatt i betraktning at både 1983 og 1984 var internasjonale oppgangår.

Det samme forhold gjenspeiles også i produksjonsutviklingen for

industrien. I Norge har industriproduksjonen steget med bare 1 prosent i 1983 og 1984 sett under ett. Dette er klart svakere enn i mange andre vest-europeiske land. Selv om investeringene i industrien steg i 1984 og ventes å stige ytterligere i 1985, mangler det fortsatt mye på at en tilfredsstillende vekstkraft i industrien er gjenreist. Den svake veksten i bruttonasjonalproduktet, utenom oljevirksomhet og sjøfart, som vi har hatt, skyldes i stor utstrekning spesielle innenlandske forhold som har sin bakgrunn i den økonomiske politikken som blir ført.

Den internasjonale konjunkturoppgangen og oljevirksomheten i Nordsjøen har gitt klare vekstimpulser til norsk næringsliv, men mange innenlandske etterspørselskomponenter har hatt en svak vekst og bidratt til å dempe de positive utslag som konjunkturoppsvinget ute har hatt for norsk økonomi i 1984. Dette er imidlertid ikke noe nytt. I flere år på rad har vi kritisert Regjeringens økonomiske tilstramningspolitikk, som har ført til en demping av produksjonsveksten og til en sterk øking i ledigheten. Blant de faktorer som i særlig grad har ført til en demping i veksten og en svekkelse av arbeidsmarkedet, er reduksjonen i skipsbyggingsvirksomheten, fallet i boligbyggingen og den sterke nedgangen i de offentlige investeringer.

Situasjonen på arbeidsmarkedet, med den høye arbeidsledigheten, er etter LOs syn fortsatt hovedproblemet i norsk økonomi. Regjeringen søker å framstille det slik at det nå er en klar bedring i situasjonen. Den noe lettere situasjonen vi har sett er imidlertid i stor grad et resultat av tilfeldige faktorer og ekstraordinære tiltak som ikke på noen avgjørende måte endrer et alvorlig grunnproblem i norsk økonomi.

Ved utgangen av januar i år var det fortsatt registrert 70 000 arbeidsledige. Like alarmerende som dette, er den svake veksten i den samlede sysselsetting fra 1983 til 1984. Etter de tall som foreligger, økte tallet på sysselsatte bare med 13 000 personer, og dette er klart lavere enn det som er den naturlige tilveksten i den norske yrkesbefolkningen.

Et annet trekk ved utviklingen som er verdt å merke seg, gjelder forholdet mellom antall sysselsatte og antall årsverk. Gjennom lang tid har vi vært vant til at antallet sysselsatte har økt mer enn antall årsverk, fordi det er svært mange som har arbeidet deltid. Nå står vi plutselig overfor den omvendte utvikling. Mens sysselsettingen altså økte med ca. 13 000, økte antall årsverk med 18 000. Det er grunn til å tro at dette skyldes at mange bedrifter nå gjør bruk av mere overtid framfor å ta inn nye arbeidstakere. Vi vet enda litt for lite om disse sammenhengene, og utslagene er enda ikke tallmessig så svært store. Men fra LOs side er det all grunn allerede nå til å advare mot de

tendensene vi her kan skimte. Når konjunktorene svinger positivt og stadig flere bedrifter blir i stand til å øke sin produksjon, så bør dette fortrinnsvis skje gjennom tilsetting av ny arbeidskraft, og ikke gjennom bruk av mere overtid.

Når ledigheten ikke har utviklet seg værre enn tallene tyder på, henger det sammen med økingen i de ekstraordinære sysselsettingstiltak og med en øking i tallet på elevplasser i den videregående skolen. Den underliggende tendens i arbeidsmarkedet er neppe blitt bedre. Tvert om er det ting som tyder på at folk i mindre grad enn før lar seg registrere som ledige, fordi de ikke tror det er noe arbeid å få. Det virker nærmest som en oppgivelse når landets statsminister forteller at han ikke tror det er mulig å komme tilbake til en situasjon med full sysselsetting. Dette er en farlig linje overfor et alvorlig sosialt problem. Den fulle sysselsettingen er et hovedansvar for Regjeringen. Norge har en større handlefrihet både når det gjelder sin utenriksøkonomi og når det gjelder statens finanser enn de aller fleste andre land. Det er viljen til en kraftig omlegging av den økonomiske politikken i ekspansiv retning som mangler fra Regjeringens side.

Når det gjelder utviklingen i det året vi nå er inne i, kan vi ikke regne med at vekstimpulsene utenfra skal bli like sterke som de var i fjor. Norsk produksjon og sysselsetting er i betydelig grad avhengig av de internasjonale konjunkturer. Og her er utsiktene alt i alt mindre lyse enn de var i fjor. Skal vi kunne opprettholde produksjonsveksten og hindre en ny øking i arbeidsledigheten, er det derfor ennå mer nødvendig enn før å få til en omlegging av den økonomiske politikken i ekspansiv retning.

Bedømt ut fra denne regjeringens holdning hittil, er det liten grunn til å håpe på en slik omlegging. Denne Regjeringen har i liten grad tatt hensyn til råd og krav som kommer fra fagbevegelsen. Den har istedet vært opptatt av å prøve å diktere partene i arbeidslivet, gi skattelettelser til de som har mye fra før, slippe markedskreftene løs, privatisere og sultefore vårt velferdssamfunn. Det eneste realistiske grunnlag som foreligger for å få til en endring, er den mulighet som nå åpner seg for at denne regjeringen får avløsning ved stortingsvalget i år.

Når vi nå, foran mellomoppgjøret 1985, skal stille opp våre krav, må vi ta utgangspunkt i kravene vi stilte foran oppgjøret i 84, og ikke minst de formuleringer som finnes om mellomoppgjøret i de avtalene vi inngikk den gang.

Foran tariffoppgjøret i 1984 stilte Representantskapet opp oppgaver på flere områder. Vi stilte krav om generelle lønnstillegg med utgangspunkt i å opprettholde disponibel realinntekt for de enkelte tariffområdene, og for å rette opp skjevheter.

Vi reiste krav om lik arbeidstid i form av en prinsippavtale om

37½-timers arbeidsuke for alle, og om tariff-festet forsikringsordning.

Det var også viktig for oss å slå fast at garantiordningen skulle opprettholdes.

Vi ba også om 2-årig avtaler med reguleringsbestemmelser for annet avtaleår. Det er disse reguleringsbestemmelsene som er grunnlaget når vi nå skal gå til nye forhandlinger med våre motparter.

Mens vi ved hovedoppgjøret for et år siden altså hadde krav på et bredt spekter, er det nå bare lønnsreguleringer som står på dagsorden. For privat sektor gjelder følgende reguleringsbestemmelse:

«Før utløpstidspunktet av første avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom LO og N.A.F. om eventuell lønnsregulering for annet avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for annet avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i første avtaleår.»

En tilsvarende reguleringsbestemmelse har vi også i avtalen med staten. Jeg skal sitere også den ordlyden i sin helhet:

«Før 1. mai 1985 skal det opptas forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene og Norsk Lærerglag om eventuell lønnsregulering for annet avtaleår med virkning fra 1. mai 1985. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og utsiktene for annet avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i første avtaleår.

De statstilsatte og lærernes nominelle lønnsutvikling skal vurderes i forhold til lønnsutviklingen i arbeidslivet for øvrig.»

Tilsvarende reguleringsbestemmelse gjelder også for kommunene.

Når det gjelder det økonomiske grunnlaget, er disse reguleringsbestemmelsene temmelig like. Det vises i begge avtaler til at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjonen, lønnsutviklingen og prisutviklingen i første avtaleår. Men så har altså de offentlig tilsatte med en formulering om at deres lønnsutvikling skal vurderes i forhold til lønnsutviklingen i arbeidslivet for øvrig. Bakgrunnen for dette er åpenbar. Det er en manglende lønnsutvikling mellom oppgjørene som gjør at de offentlige ansatte har fått denne setningen med i sin reguleringsbestemmelse. La meg understreke at dette er rett og rimelig.

Men det som likevel kan bli en liten nøtt for oss når vi skal inn i samordnede forhandlinger med våre motparter, og når vi framfor alt ønsker å stå fram med et helhetlig og enhetlig opplegg for samlede tariff-forhandlinger, er jo at lønnsutviklingen i privat sektor ikke er ensartet. Vi vet jo godt at innenfor privat sektor er det mange grupper som ikke har rett til lokale forhandlinger, og som derfor heller ikke

har nevneverdig lønnsutvikling gjennom perioden. Derfor går ikke det egentlige skille her mellom privat og offentlig sektor, men mellom de som har lokale forhandlinger og de som ikke har det.

Dette fenomenet må vi fange opp i den strategi vi skal følge gjennom oppgjøret. Vi har forsøkt det i forslaget til uttalelse som dere har liggende på bordet foran dere. Denne uttalelsen starter med noen betraktninger om den internasjonale konjunktursituasjonen og vekstutsiktene framover. Så tar vi, som naturlig er utgangspunktet i reguleringsbestemmelsene for annet avtaleår. Det er de reguleringsbestemmelsene jeg nylig har sitert.

Vi har også med et kort avsnitt hvor vi avlegger Regjeringen en liten visitt. Vi har ikke gjort mye ut av dette denne gangen, men Regjeringen skal vite at fagbevegelsen setter hensynet til sysselsettingen foran alle andre politiske mål. Vi har tidligere stilt en rekke krav til Regjeringen, og vi har stilt oss åpne for former for inntektspolitisk samarbeid med sikte på nettopp å styrke sysselsettingen. Regjeringen har her ikke vist imøtekommenhet på noen punkt. Den økonomiske politikk som føres er på langt nær tilstrekkelig til å sikre sysselsettingen. Våre signaler om inntektspolitisk samarbeid er blitt møtt med provokasjoner om lønnsdiktat og trusler om ta bort offentlig støtte.

Nå er det riktignok slik at Regjeringen har invitert oss til drøftinger foran årets oppgjør. Vi har understreket overfor Regjeringen at vi ikke er parat til noen som helst drøftinger i forbindelse med det kommende inntektsoppgjøret. Derimot er vi svært interessert i å diskutere en del erfaringer fra de par siste oppgjørene nettopp med representanter for Regjeringen. Vi har en del ting vi gjerne vil si til Regjeringens representanter ved en slik anledning.

Når vi kommer til de konkrete punktene i forslaget til uttalelse, starter vi også opp med å understreke at kampen for full sysselsetting er vårt overordnede mål. Vi for vår del vil også denne gang avveie de ulike faktorer som påvirker sysselsettingsutviklingen. Viktige faktorer i denne sammenheng er næringslivets konkurranseevne og den samlede kjøpekraft i samfunnet. Dessuten understreker vi betydningen av at oppgjøret også må underlegges de fordelingspolitiske mål fagbevegelsen har.

I punkt 2 i uttalelsen reiser vi krav om å styrke den offentlige sektor. Den offentlige sektor blir stadig viktigere for sysselsettingen, og vi har ikke minst sett at svekkelse i den offentlige sektor fører til brutale svekkelser av velferdssamfunnet. Vi mener at norsk økonomi er så god at vi har råd til en sterk offentlig sektor.

Landsorganisasjonen har også ved en rekke tidligere anledninger reist krav om en mer effektiv industri- og næringspolitikk. Dette gjentar vi også ved denne anledningen, og peker spesielt på nødvendighe-

ten av å stimulere investeringene av hensyn til sysselsettingen både på kort og lang sikt.

I forbindelse med oppgjøret er det også viktig at vi står overfor realistiske og pålitelige prisforutsetninger. Dette reiser vi i punkt 4 i uttalelsen.

Det økonomiske hovedkravet er knyttet dels til at kjøpekraften fra 1984 må sikres opprettholdt, og at det må gis kompensasjon til de grupper som er blitt hengende etter i lønnsutviklingen. Det må gjelde både i privat og offentlig sektor. For privat sektor må lavlønnsgruppene sikres ved de tariffsystemer og garantiordninger som er bygd inn i de enkelte avtaler. Den offentlige sektor må også gis kompensasjon for manglende lønnsutvikling i forhold til de lønnstakerne i det øvrige næringsliv som har en viss lønnsutvikling i perioden.

Fra Sekretariatets side mener vi dette er et forsvarlig opplegg for årets tariffoppgjør. Vi har hatt en viss vekst i kjøpekraften fra 1983 til 1984. Med den økonomiske situasjonen landet nå befinner seg i, er det ikke urimelig å arbeide for at dette nivået minst blir opprettholdt. Vi har lange tradisjoner i fagbevegelsen for å kreve kompensasjon for de som ikke helt følger med i den gjennomsnittlige lønnsutviklingen.

La meg nevne et spesielt tariffpolitisk problem som har stått i forgrunnen de siste ukene. Jeg tenker på Pål Krabys utspill i Polyteknisk Forening om å etablere et helt nytt system for tariff-forhandlinger her i landet. Såvidt vi kan forstå Kraby ønsker han å kutte ut de sentrale forhandlingene for å kunne gjennomføre lønnsforhandlingene fullt ut på den enkelte bedrift. Når det gjelder forholdet mellom lokale og sentrale forhandlinger, skal vi komme tilbake til det på LO-kongressen.

Det spørsmålet vil alltid være et aktuelt tema for fagbevegelsen. Men i forhold til Krabys spesielle utspill, synes jeg vi kan gi en klar og sterk reaksjon allerede fra dette møtet.

Krabys opplegg vil nemlig sprengte i filler hele den solidariske lønnspolitikken. Lavlønns tillegg har ikke noen plass i et slikt system, og garantiordninger vil være umulig. Det bekymrer ikke Kraby. Han og hans Arbeidsgiverforening har alltid ment at det bør være større lønnsforskjeller blant folk. Men for fagbevegelsen er den solidariske lønnspolitikken et grunnlag vi aldri gir slipp på. Det er også derfor forhandlingsretten og kampretten er to sider av samme sak.

Det finnes også en rekke andre argumenter for å møte denne nye utfordringen fra arbeidsgiversiden, argumenter knyttet til konkurranseevne, til stabilitet og sosiale relasjoner i vårt arbeidsliv. Disse argumentene skal vi også mobilisere dersom det blir nødvendig. Men foreløpig kan vi som tariffmotpart bare avvente ytterligere initiativ fra

N.A.F.s side. Det får vi ta dersom det foreligger konkrete forhandlingsutspill fra arbeidsgiversiden. Men allerede før man møter opp med krav og initiativ på dette området skal N.A.F. oppdage at en samlet fagbevegelse slår ring om den solidariske lønnspolitikken, og at vi ikke gir fra oss instrumenter vi trenger for å skape et rettferdig lønssystem i dette landet.

Jeg startet dette foredraget med å vise til at vi står like foran vår Kongress. Noen vil kanskje mene at dette representantskapsmøte bare blir en liten parentes midt i kongressforberedelsene. På sett og vis skjønner jeg et slikt synspunkt. Det er jo først og fremst på Kongressen vi skal diskutere de store og mere langsiktige linjene for vårt tariffpolitiske arbeid. Men også de langsiktige linjene består av de mange små skritt. Årets mellomoppgjør er siste skritt i det tariffpolitiske løp vi la opp på vår forrige Kongress. Og det er viktig at vi holder distansen ut.

Dessuten vil erfaringene vi gjør ha stor betydning når vi om tre måneder skal samles til kongressdiskusjoner om tariffpolitikken. Det er kanskje ikke så lett å sammenligne ulike kongressperioder, men mitt inntrykk er at vi i denne perioden har gjort usedvanlig mange erfaringer. Vi har prøvd oss med flere typer oppgjør. Vi har hatt konflikter både i privat og offentlig sektor. Og ikke minst har vi lært en del om tariffpolitikk og inntektspolitikk under borgerlige regjeringer.

Akkurat det er kanskje erfaringer vi kunne vært foruten. På den annen side er det godt å være rustet dersom det mot formodning skulle gå galt til høsten.

Men la oss ikke ta disse tingene på forskudd. I fagbevegelsen har vi lært mye i løpet av denne stortingsperioden. Ikke minst har vi lært at kampen for sosiale reformer og for velferdssamfunnet ikke er vunnet en gang for alle. Den må kjempes igjen og igjen, fordi det alltid vil være krefter som synes samfunnet er best når det er stor forskjell på folk, og når marked og pengepung styrer bruken av samfunnets ressurser. Derfor vet vi hva som står på spill, både i tariffoppgjøret, på Kongressen og i høstens valgkamp.»

Dirigenten, *Leif Haraldseth*, takket *Tor Halvorsen* for redegjørelsen, og refererte Sekretariatets forslag til uttalelse fra Representantskapet om *Tariffoppgjøret 1984–86. Opplegg for 2. avtaleår*:

Innledning:

Mot slutten av 1984 var det tegn til en svekkelse av den amerikanske konjunkturoppgangen samtidig som arbeidsledigheten i Vest-Europa fortsatte å stige. I Norge var produksjonsveksten forholdsvis

moderat tatt i betraktning av at 1984 var et oppgangår for flere viktige norske eksportnæringer. Dette skyldes regjeringens økonomiske politikk som bare ga grunnlag for svak vekst i den innenlandske etterspørsel. I løpet av annet halvår skjedde det en viss bedring i situasjonen på arbeidsmarkedet, men bedringen var svak og skyldes til dels tilfeldige faktorer.

I 1985 vil vekstimpulsene fra vareeksporten trolig bli svakere enn i 1984. En reduksjon i arbeidsledigheten vil derfor være betinget av at den innenlandske etterspørsel økes sterkere enn året før. Mye vil her avhenge av at den ventede øking i næringslivets investeringer finner sted. En svak vekst i innenlandsk etterspørsel og et alt for høyt rentenivå skaper imidlertid usikkerhet. Arbeidsledigheten er fortsatt hovedproblemet i norsk økonomi og det er i særlig grad regjeringens ansvar å utnytte vår økonomiske handlefrihet på en måte som skaper sterkere vekst i produksjon og sysselsetting.

All erfaring viser at det er farlig å la en høy arbeidsledighet få lov å utvikle seg over lang tid. Derfor haster det nå mer enn før med sterke og effektive tiltak mot ledigheten.

Forhandlingene for 2. avtaleår

Tariffoppgjøret i 1984 ble gjennomført som et forbundsvist oppgjør. Alle avtalene er to-årige. Både i offentlig og privat virksomhet er det avtalt reguleringsbestemmelser for annet avtaleår med følgende hovedinnhold:

LO/N.A.F.

Før utløpstidspunktet av første avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom LO/N.A.F. om eventuell lønnsregulering for annet avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for annet avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i første avtaleår.

Staten

Før 1. mai 1985 skal det opptas forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene og Norsk Lærerlag om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår med virkning fra 1. mai 1985. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. De statstilsatte og lærernes nominelle lønnsutvikling skal vurderes i forhold til lønnsutviklingen i arbeidslivet for øvrig.

Tilsvarende reguleringsbestemmelse gjelder for kommunene.

Lavlønnsgarantien

Størrelsen på garantitillegget fra 1. oktober 1985 skal avgjøres ved forhandlinger mellom LO og N.A.F. i tilknytning til forhandlinger om eventuell lønnsregulering for annet avtaleår.

Krav overfor regjeringen

For fagbevegelsen står hensynet til sysselsettingen sentralt. Arbeidsledigheten har nå i lengre tid vært urovekkende høy. Både ut fra menneskelige, sosiale og økonomiske hensyn er det nå viktig å komme i gang med å gjenreise den fulle sysselsetting. Representantskapet mener at regjeringens økonomiske opplegg ikke ivaretar hensynet til sysselsettingen på en tilfredsstillende måte.

Tall som er framlagt av Statistisk Sentralbyrå viser at det i 1984 har vært en sterk vekst i disponibel realinntekt for Norge (5,4%). Utenriksøkonomien viser et rekordstort overskott (28,5 milliarder kroner). Dette viser at det var rom for den kjøpekraftsforbedring som ble resultatet av tariffoppgjøret i 1984. Dessuten at det åpner for muligheten for å gjennomføre viktige reformer som lik arbeidstid for alle og fleksibel pensjonsalder for lønnstakere mellom 62 og 67 år.

Prisutviklingen er sentral ved det forestående oppgjør. Den er fortsatt sterkere enn i våre viktigste konkurrentland. Det er derfor fortsatt nødvendig med en dempet prisvekst i Norge. En prispolitikk med dette siktemål og som kan gi grunnlag for en holdbar prisprognose vil lette gjennomføringen av vårens oppgjør.

Grunnlaget for forhandlingene

Under forhandlingene vil Landsorganisasjonen legge følgende prinsipper til grunn:

1. Kampen for full sysselsetting er det overordnede mål. LO vil understreke regjeringens overordnede ansvar og at dette stiller krav til den økonomiske politikken. LO vil tillegge næringslivets konkurranseevne betydelig vekt. Med den nåværende økonomiske politikk må dette likevel avveies mot andre forhold, bl.a. kjøpekraftens betydning for innenlandsk etterspørsel, sysselsettingen og fordelingsmessige hensyn.
2. Det er nødvendig å styrke den offentlige sektor. Både av hensyn til sysselsettingen, sentrale mål i velferdspolitikken og den private sektor, er dette nødvendig.
3. Industri- og næringspolitikken må styrkes og særlig er det viktig å stimulere investeringene av hensyn til sysselsettingen både på kort og på lang sikt.
4. Regjeringen må legge fram konkrete forutsetninger som kan sikre en dempet prisstigning i 1985.

5. Kjøpekraften fra 1984 må sikres opprettholdt.

6. Dessuten må det for den private sektor gis kompensasjon til de grupper som er blitt hengende etter i lønnsutviklingen. Lavlønnsgruppene sikres ved de tariffsystemer/garantiordninger som er bygd inn i de enkelte avtaler. For den offentlige sektor må det gis kompensasjon for manglende lønnsutvikling i forhold til lønnstakere i det øvrige næringsliv.

På denne bakgrunn gir representantskapet sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav tilpasset de enkelte tariffsystemer.»

Dirigenten refererte også Sekretariatets forslag til uttalelse om *Gebyr på sjekk*. Forslaget hadde følgende ordlyd:

«Representantskapet i Landsorganisasjonen avviser Bankforeningens beslutning om å innføre gebyr for bruk av sjekk på lønnskonto. I motsetning til Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, motsetter Representantskapet seg ethvert forsøk på å uthule bestemmelsene i Hovedavtalen på dette punktet.

Få saker har den seinere tida reist skarpere reaksjoner hos LO-medlemmene enn sjekkgebyrsaken, og LO vil ikke under noen omstendighet akseptere at man skal betale for å ta ut opptjent lønn. Da ordningen med lønnskonto ble innført, var det etter sterkt press fra bankene. Fagbevegelsens krav den gang var at det ikke måtte medføre vanskeligheter for LOs medlemmer å heve sin lønn.

Mange har ikke tilgang på banktjenester innenfor bankenes åpningstider, og mange utfører sitt daglige arbeid langt fra tettsteder og bysentra der de kan ta ut sin lønn direkte i bankene. Ett av salgsargumentene da ordningen ble innført, var at dette ikke skulle koste noe for den enkelte.

Representantskapet gir sin tilslutning til Landsorganisasjonens og Norsk Arbeidsgiverforenings henvendelse til Den Norske Bankforening. I forbindelse med offentliggjøringen av Bankforeningens vedtak ble hovedorganisasjonene først orientert umiddelbart før vedtaket ble truffet. LO fikk ikke anledning til å komme med sine merknader, og Representantskapet finner saksbehandlingen uakseptabel. Dette bidrar ikke til å opprettholde LO-medlemmenes tillit til bankvesenet. Våre medlemmer har bidratt til at lønnskontoordningen er blitt en god ordning for bankene. Den siste statistikken fra Norges Bank forteller at lønsmottakerne hadde titalls milliarder kroner stående på konto i bankene.

Da ordningene ble innført, var det ikke forutsetningen at lønnstakere skulle betale gebyr, verken da vi fikk inn bestemmelsen om dette i Hovedavtalen eller da de mange møtene mellom fagbevegelsen og bankene fant sted.

Ønsker Bankforeningen å normalisere forholdet til sine lønnskonto-

kunder i fagbevegelsen, bør den snarest omgjøre sin beslutning om å innføre gebyr på banktjenester.»

Dirigenten, *Leif Haraldseth*, opplyste at det siste ordet i forslaget til uttalelse om gebyr på sjekk, «banktjenester», skulle byttes ut med ordet «lønnskonto».

Debatten

Reidar Øwre, Norsk Kommuneforbund: – Norsk Kommuneforbund har ikke vært de flittigste til å benytte denne talerstol. Ikke fordi vi har noen generell motvilje mot det, men vi har vel heller sett det slik at store ord og kraftuttalelser aldri har hatt den ønskede effekt i forbindelse med tariffoppgjørene. Dessuten kommer det faktum inn, at vi i kommunene har et lønnssystem som er helt forskjellig fra det tariffsystemet som gjelder i det private næringsliv. Følgelig har vi vel stort sett bare lagt noen rammebetraktninger i de forskjellige uttalelser, og så tilpasset det etter beste evne til våre tariffforhold.

Det som jeg imidlertid nå vil henlede oppmerksomheten på, er nettopp dette siste. Forskjellene i lønnssystemene har etter hvert blitt så store, at det nå er på tide at vi tar en skikkelig debatt om dette i LO-familien. Særlig da etter Krabys siste utspill om et fullstendig desentralisert lønnssystem. Et slikt lønnssystem blir derfor helt uforenlig med vårt, idet vi ved sentrale forhandlinger tar ut over 95 prosent av lønnstilleggene, og bare har tilpasninger og justeringer lokalt.

– Videre innebærer jo et slikt forslag at det blir svært lite som får LO til å bli pådriver for å få sosiale forbedringer via tariffavtalene. Jeg tenker her på kortere arbeidsdag, nedsatt pensjonsalder, lengre ferie osv. Man kan saktens håpe på et regjeringsskifte, men dette har jo noe med avgjørende prinsipper å gjøre, og derfor er det nødvendig at vi snakker om det.

– For oss er situasjonen alvorlig nok uten Krabys forslag, idet det faktisk er slik i dag at man i den private sektor bare tar ut ved sentrale forhandlinger en tredjedel av lønnstilleggene.

– Et annet viktig forhold i denne forbindelse, er at Kommuneforbundet organiserer og har sentrale tariffforhandlinger på alle stillingsområder, både på toplønningene og på de lavest lønte. Det er vel unødvendig å peke på at dette systemet gir forbundet en utrolig mulighet til å kunne ha innflytelse på og kontroll over lønnsutviklingen også i det høyere lønnsskikt.

– Sekretariatets forslag til uttalelse om tariffoppgjøret inneholder en klar henvisning til at man skal vurdere de kommuneansattes lønns-

utvikling i forhold til arbeidslivet for øvrig. Med andre ord, som LO-formannen også understreket, så er det her nedfelt en klar rett til diskusjon om et eventuelt etterslep både overfor den private sektor og for vårt vedkommende også overfor staten. Denne tariffbestemmelsen kommer derfor i sterk strid med opplegget fra Regjeringen til nasjonalbudsjett for 1985. I tillegg til at den fastsetter en lønnsvekst på om lag 5 prosent, så sier budsjettet at det skal være mindre bindinger mellom priser og lønninger og mellom lønnsutviklingen i de ulike sektorer. Dette innebærer at ingen grupper skal kunne påberope seg en mindre lønnsutvikling sammenliknet med andre sektorer, for derigjennom å skaffe seg en høyere lønnsvekst. Det er derfor nødvendig at vi i den prinsipielle uttalelsen understreker dette med styrke.

– Når det gjelder de tallmessige dokumentasjoner som følger med i framlegget fra Sekretariatet, og for såvidt også LO-formannens tale, så må jeg si meg glad for at det tas tydelig og sterkt forbehold om at tallene er usikre. Det er vel også et hovedpoeng at man ikke har statistisk grunnlag nok på det nåværende tidspunkt, og at man i hvert fall bør vente til man har den endelige statistikk før man eventuelt går ut med noen tall.

I kommunesektoren finnes det overhode ikke statistisk materiell som kan danne grunnlag for noen som helst betraktninger ut over det man ser konturene av i Aukrust-utvalgets uttalelser. Derfor vil jeg også peke på at vedlegg 3, som skal gi en oversikt over lønnsutviklingen fra 1980 til 1984, i hvert fall for de kommuneansattes vedkommende, ikke gir et presist bilde. Hadde man valgt andre år, ville bildet ha blitt annerledes. Men det som er viktig å merke seg her, er at det for 1984 opereres med tall for årslønnsvekst for kommuneansatte på 6,5 prosent, og det må være temmelig usikkert, for å si det pent. Rikslønnsnemndas kjennelse slår jo helt klart fast at etter de beregninger de da satt inne med, og som vi nå har, er årslønnsveksten for de kommuneansatte på om lag 5,9–6 prosent. Konklusjonen er derfor at vi på det nåværende tidspunkt i størst mulig grad avholder oss fra bruk av sannsynlige tall.

Vi er ikke helt fornøyd med den foreslåtte teksten i uttalelsens punkt 2, fordi den ikke nok understreker det som egentlig er hensikten med å styrke den offentlige sektor. Den offentlige sektor har etter hvert blitt pålagt så mange viktige funksjoner i samfunnet, – befolkningens behov for offentlige tjenester øker. De sentrale mål som er lagt for velferdspolitikken, og som den offentlige sektor er pålagt å iverksette, gjør at hele dette område må styrkes, slik at en slik styrking får effekt både for sysselsettingen i den offentlige og private sektor.

– Når det gjelder punkt 3, så er det forsåvidt greit å peke på at man skal stimulere investeringene, men man bør vel også kunne an vise et par områder hvor det er nødvendig å stimulere investeringene, og særlig da spørsmålet om produksjonsomstillinger og markedsførings tiltak.

– Punkt 5 gir etter min mening uttrykk for en altfor passiv holdning for hva vi mener og hvilke krav vi ønsker i denne forbindelse. Vi vet jo at Regjeringens skattepolitikk stort sett får effekt bare for de lønninger som ligger høyere enn gjennomsnittet. Følgelig er det nødvendig for oss å følge våre prinsipper om lønnsutjevning og kunne ha en klar formulering om det lavere og midlere skikt.

– På bakgrunn av det jeg nå har sagt, vil jeg fremme følgende forslag:

«Punkt 2:

Det er nødvendig å styrke den offentlige sektor for å møte de store og økende behov i befolkningen for offentlige tjenester, og for å nå sentrale mål i velferdspolitikken. En slik styrking vil samtidig gi en betydelig positiv effekt på sysselsettingen både i offentlig og privat sektor.

Punkt 3:

Av hensyn til sysselsettingen på kort og lang sikt, må industri og næringspolitikken styrkes og særlig er det viktig å stimulere investeringene ved nødvendig produksjonsomstillinger og markedsføringstiltak.

Punkt 5:

Kjøpekraften må styrkes for de med lavere og midlere inntekter. Regjeringens skattepolitikk gir liten effekt for disse inntektsgruppene og LO vil fortsette sin lønnsutjevningspolitik.

Jardar Hendricksen, Østfold fylke: – Nå skal vi igjen fremme krav overfor Regjeringen i forbindelse med et lønnsoppgjør, og da begynner jeg å få litt problemer med meg sjøl. Vi stilte krav overfor Regjeringen ved forrige oppgjør – hovedoppgjøret, og svaret på det var økt arbeidsledighet og dårligere forhold for dem som ble arbeidsledige. Det var det eneste vi fikk igjen for de krav vi stilte. Det virker derfor litt ironisk at vi skal stille krav overfor den regjeringen som sitter i dag, – en regjering som bare kaster våre krav i papirkurven.

– Det er én setning i det foreliggende forslag til uttalelse som jeg gjerne vil ha en nærmere definisjon på. Det gjelder lavtlønnsgarantien, hvor man sier: «I tilknytning til forhandlinger om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår.» Vil det si at vi ikke er sikre på

hvorvidt det blir noe tillegg eller ikke? Jeg synes den setningen virker litt misvisende. Regjeringen har sagt at det ikke er grunnlag for noe tillegg, for vi er så fattige at vi ikke har råd til det, men jeg håper ikke våre egne også tenker i disse baner.

– De punktene som er satt opp i forslaget til uttalelse, kan kanskje på sin måte være berettiget. Jeg har heller ingen problemer med å være enig i de forslagene foregående taler fremla til punkt 2 og 3. Det er jo bevist at kampen for full sysselsetting er vår målsetting. Regjeringen har ikke i dag den målsettingen, og det bruker de kynisk for å regulere sitt overskudd på utenriksbalansen.

– Jeg synes egentlig vi burde ha vedtatt en uttalelse som helt konkretiserte hva vi mener om den nåværende regjering. Det er ingen vits i å gå til forhandlinger eller å samarbeide med den. Regjeringen ønsker ikke noe samarbeid med oss innenfor fagbevegelsen, – det viste vel klart og tydelig resultatet av det siste tariffoppgjøret. Jeg kjenner meg ikke igjen i den økonomiske rapporten vi har fått, og som egentlig skal være bakgrunnsmateriale for dette minioppgjøret. Jeg mener at statistikken lyver. I hvert fall innenfor industrien er de framlagte tallene etter min mening ikke reelle. Det er ikke rart vi har fått lønnsvekst når flesteparten av våre medlemmer som ligger på lav lønn, spesielt yngre folk, har mistet jobben sin. Da er det jo helt naturlig at gjennomsnittslønnen går opp, og det stort sett bare er gamle travere igjen som sitter på full lønn. Vi har ikke hatt noen 8 prosent lønnsvekst innenfor industrien.

– Jeg er også dypt uenig i det som er sagt om pensjonsalderen – fra 62 til 67 år. Den bør etter mitt syn være fra 60 til 65 år. Jeg håper vi får denne diskusjonen på Kongressen, men jeg kan ikke unnlate å gi et lite spark til våre egne. Når partiformannen går ut og sier at det koster for mye på det nåværende tidspunkt å gjennomføre kortere arbeidstid, 5 ukers ferie og lik arbeidstid for alle, så er jeg ikke enig. Da er det regnet med svært liten margin. Kjensgjerningen er at vi må gjøre ett eller annet for å redusere den arbeidsledigheten vi har, og alle disse tre punktene er et ledd på veien til i hvert fall å komme noen skritt videre.

– Ser vi på hva den arbeidsledigheten vi har koster, så er det ikke få milliarder kroner som er utbetalt i arbeidsledighetstrygd og sosialtrygd rundt omkring i fylker og kommuner. Det er skremmende når vi tenker på hva disse midlene kunne ha vært brukt til i aktiv sysselsettingspolitikk.

Når det gjelder Krabys uttalelse, så synes jeg du var litt for snill mot ham, Tor, – han skulle ha hatt seg en ordentlig «på kjeften». I det ene øyeblikket går han ut og sier at det ikke skal være lokale lønnsforhandlinger, og så sier han nå at det bare skal være lokale lønnsforhandlinger. Vi må klart avvise slike uttalelser han der kommer med.

– En annen sak jeg er veldig opptatt av, er Bankforeningens utspill om sjekkgebyr. Jeg synes det foreliggende forslag til uttalelse er litt for svakt formulert. Det vi burde gjøre her i Representantskapet, er å gå ut og si at sjekkgebyr vil vi overhode ikke godta. Jeg har lokalt sagt klart og tydelig ifra at hvis sjekkgebyr blir gjennomført, så vil jeg kjempe for å få overført medlemmene til banker som ikke tar gebyr. Hvis ikke det hjelper, så vil vi med alle midler gå inn for å få sagt opp hele ordningen med lønnskonto. Det er helt fantastisk, nå tjener bankene milliarder på den nåværende ordningen. Så kommer det en smart økonom som ser at det er mye penger å tjene på gebyr på lønningene våre. Det må vi si klart og tydelig i fra at vi ikke aksepterer. Hvis bankene ønsker å ha våre penger til disposisjon i den tiden vi ikke bruker dem, så får de finne seg i å betale utgiftene sjøl.

I Fredrikstad vil vi gå ut på hver enkel bedrift og si til medlemmene at hvis vi må betale for å få ut lønningene våre, så vil vi ha dem i lønningspose, som tidligere.

– Jeg er også skuffet over at sjefen for vår egen bank, Landsbanken, føler større forpliktelse overfor Bankforeningen enn overfor sine eierorganisasjoner.

– Vi står nå overfor et valg i år, og det ser ut som om enkelte av våre kolleger har glemt det. Vi på «gulvet» skal trå til og gjøre en innsats for partiet og for bevegelsen, men det er neimen ikke lett når vi får sånne dolkestøt i ryggen. Presthus går ut med agnet, og våre egne trår i grøftfatet så det ordentlig spruter. Det er beklagelig, og jeg tror nok partiet sentralt nå bør si klart ifra hvor man står, slik at partiet med full tyngde kan gå ut og bruke midler og evner til å kjøre en real valgkamp. Hvis ikke det kommer slike signaler ganske snart, tror jeg ikke vi klarer å få Arbeiderpartiet på regjeringsplassen. Dette er ting vi i dag møter på arbeidsplassene, og jeg håper partiets ledelse tar med seg disse signalene.

Egil Bøckmann, Handel og Kontor i Norge: – I sitt innledningsforedrag uttalte formannen at vi må gi en sterk og klar reaksjon på Krabys utspill om å etablere et helt nytt system for tarifforhandlinger her i landet. Det er jeg helt enig i. Men jeg føler at det konkrete uttrykket fra Representantskapets side mangler i forslaget til uttalelse. Vi må ikke nå på ny få et oppgjør som svekker de sentrale lønnstillegg i forhold til den lokale lønnsutviklingen. Da vil vårt medansvar i praksis bli enda større. Dette mellomoppgjøret må bli et bidrag til å bryte den onde sirkelen vi er inne i. Vi må motvirke arbeidsgivernes prinsipper om markedsavlønning, og få til et tariffoppgjør som kan være i samsvar med den solidariske lønnspolitikk som er nedfelt i vårt program.

Derfor vil jeg foreslå et tillegg i punkt 5 under «Grunnlaget for forhandlingene»

«Etter første setning foreslås følgende nye setning: **«Lønnstilleggene tas i hovedsak ut som generelt tillegg.»**»

Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge: – På representantskapsmøtet i juni i fjor, da vi drøftet erfaringene fra tariffoppgjøret i 1984, trakk jeg, blant flere, bl.a. fram et spesielt forhold i tilknytning til de lavtlønte. Jeg hilste med glede at lavlønnsgarantien ble opprettholdt, men pekte på at datoen 1.10. nesten har kommet i vannry på grunn av overhengsproblemet. Det paradoksale forhold er jo at jo lavere lønn, jo høyere uttelling i forhold til garantien, og desto høyere overheng året etter, og dårligere utgangspunkt for neste omgang med tillegg nettopp for denne gruppen.

– Jeg har tidligere dristet meg til å karakterisere dette som en slags jukse-makerpipelort-taktikk, som er oss uverdigg. Vi har gang på gang sagt i dette Representantskapet, LO-formannen inkludert, at denne typen påtvungen regning vil vi ikke avfinne oss med. Min konklusjon i juni i fjor var at det i forbindelse med de sentrale forhandlingene i vår måtte legges vekt på en innretning av tilleggene som sørger for at de som har fått uttelling på lavlønnsgarantien ikke får regningen presentert i form av overheng. Jeg vil gjerne ha LO-formannens vurdering av dette forholdet, – hvordan det er tenkt gjort noe med ved de sentrale forhandlingene nå, og om man har lagt vekt på disse vurderingene. Det dreier seg om solidarisk lønnspolitikk, – om lavlønnsprofil i praksis. Og jeg støtter meg til LO-formannens innledning på dette punktet, hvor han så sterkt understreket nettopp den solidariske lønnspolitikken.

– Når det gjelder det fremlagte forslaget til uttalelse om tariffoppgjøret til våren, så støtter jeg Egil Bøckmanns forslag.

Når det så gjelder uttalelsen om gebyr på sjekk, er det fint vi sier ifra, og jeg vil også berømme den kraftige og raske reaksjonen fra LO sentralt i denne sammenheng. Kanskje et lite hjertesukk i denne forbindelse: Det viste seg jo i denne saken tydelig at vi har kanoner i LO, vi kan sikte og vi kan treffe, når vi altså vil bruke kanonene. Selvsagt vil ikke jeg oppfordre til uhemmet skyting, men kanskje skulle vi bruke kanonene litt oftere.

Jeg vil imidlertid understreke – som jeg også tidligere har gjort – at vi når det gjelder spørsmålet om gebyr ikke må glemme den andre siden av saken, nemlig gebyrproblematikk generelt, f.eks. i tilknytning til elektroniske betalingskort og gebyrbelastning ved bruk av slike kort, kontantløse kasser i varehus, bruk av kort i telefonautomater osv.

– Handel og Kontor er representert i styringskomitéen for det ko-operative prøveprosjektet i et varehus i Oslo, og i forberedelsene til det såkalte telebankprosjektet i Lillestrøm-området. Der hadde for øvrig LOs teknologiforum møte for et par dager siden, og så nettopp på disse nye betalingsmåtene. Jan Kr. Balstad og Tor Andersen var i spissen for vår delegasjon, og det er klart at dette er noe en må drøfte videre i teknologiforumet. Det er klare motsetningsforhold i styringskomitéen her, idet bankfunksjonærene ser annerledes på det enn de ansatte i varehandelen. I samråd med LO og i kontakt med Forbrukerrådet rustet vi oss nå til den kampen vi står foran. Det er viktig at LO prioriterer dette arbeidet generelt.

– Ellers går jeg ut fra at vi ved de kommende hovedavtaleforhandlingene, hvor gebyrsaken vel skal opp, uansett hvordan det går, tar sikte på å sikre kontingenttrekkretten, som jo en del av oss har bygget temmelig mye på når det gjelder økonomi.

– Til slutt vil jeg gi uttrykk for glede over å se LO-formannen tilbake på plass. Vi trenger alle gode krefter i den tiden vi står foran.

Kjell Martinsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, ba om ordet, og sa at han var enig med Egil Bøckmann i at vi nå ikke påny må få et oppgjør som svekker de sentrale lønnstillegg i forhold til den lokale lønnsutviklingen. – Vi har også i vårt forbund flere avtaler med lokal forhandlingsrett, mens svært mange av våre avtaler ikke har det. En del av våre medlemmer klager på at man får så lite gjort sentralt, og at de ofte ikke skjønner hensikten med å stå som medlem.

– Vi bør i fremtiden få noe mere ut ved de sentrale forhandlingene enn det som hittil er skjedd.

Dirigenten opplyste at det ikke var flere representanter som hadde forlangt ordet, og erklærte debatten for avsluttet.

Han ga deretter ordet til LO-formannen, *Tor Halvorsen*, for en oppsummering.

Tor Halvorsen: – Jeg vet ikke om vi skal ta denne korte debatten til inntekt for at det stort sett er forståelse for de forslagene som er lagt fram.

– Det er også riktig å understreke at det er begrensede muligheter for hva som kan drøftes ved dette tariffoppgjøret i og med at det er forhandlinger for 2. avtaleår.

– Både Øwre og Hendricksen nevnte Krabys såkalte høyttenkning og hans signaler i den forbindelse. Jeg antydte i min innledning at vi burde gi et klart svar fra Representantskapet. Nå har vi dessverre ikke fått utarbeidet noe forslag om dette, men dersom Representantskapet mener at vi bør gi et klart svar på Krabys utspill, vil jeg gjerne at

Sekretariatet får den nødvendige fullmakt til å utarbeide en uttalelse med bakgrunn i Representantskapets syn på saken.

– Når det gjelder Reidar Øwres forslag til punkt 2 og 3, ser jeg hans forslag som en utfylling av det Sekretariatet har foreslått. I hvilken grad vi skal detaljere mere enn den foreslåtte formulering fra Sekretariatet, kan selvfølgelig diskuteres.

Angående punkt 5, så har vi ofte diskutert hva vi skal si når det gjelder spørsmålet om å stabilisere kjøpekraften. Skal vi antyde at det i første omgang er de lavere og midlere inntektene som skal prioriteres, eller skal vi – som vi har gjort denne gang – generelt si at vi skal opprettholde kjøpekraften. I de drøftinger som har vært i Inntektspolitisk utvalg og i Sekretariatet, har man med utgangspunkt i fjorårets oppgjør blitt enige om det foreliggende forslag.

– Jardar Hendricksen tok opp vårt forhold til Regjeringen, og Regjeringens holdning til de synspunkter fagbevegelsen har lagt frem når det gjelder sysselsettingen. Jeg deler hans synspunkter på vanskeligheten med å komme på talefot, og ikke minst å få resultater fra den sittende regjering. Men la det likevel være sagt, at det er viktig at vi fra fagbevegelsens side holder fast ved full sysselsetting som et overordnet mål, uansett hva Regjeringen gjør. Så får vi håpe at vi kan få en annen politisk situasjon som gjør at vi kan få forståelse for at arbeid er en menneskerett.

– Jardar Hendricksen nevnte at det står i Sekretariatet forslag «eventuelt lønnstillegg». Det er imidlertid et sitat fra Riksmeklingsmannens forslag. Ser man på de siste punktene i Sekretariatets forslag, og punkt 6 spesielt, så er dette tatt ut. Vi er helt klar over at skal vi kunne nå den målsetning som ligger i Sekretariatets forslag, så må vi ha et generelt tillegg.

I forbindelse med spørsmålet om nedsettelse av pensjonsalderen, så opererer vi i dag fortsatt innenfor kongressperioden 1981–1985. Vi har for kongressperioden programfestet 62 år, og dette er et spørsmål som den kommende kongressen må behandle i forbindelse med Handlingsprogrammet.

– Egil Bøckmann var inne på forholdet mellom sentrale og lokale lønnsoppgjør. La meg minne om teksten for 2. avtaleår. Vi har ingen muligheter til å forhandle om andre tariffbestemmelser, dersom ikke partene skulle være enige om det, – noe jeg imidlertid ikke har noen tro på. Dette er et spørsmål må vi komme tilbake til i fullt monn på Kongressen. Hvorvidt vi klarer å få en endring på disse forhold i det kommende mellomoppgjøret, det får tiden vise. Sekretariatet ber om fullmakt til å utarbeide de krav som skal stilles ved årets oppgjør, og vi har selvsagt registrert de synspunkter som er framkommet.

– Sidsel Bauck nevnte et viktig spørsmål som har vært oppe flere ganger, nemlig hvordan garantiordningen for de lavlønte slår ut med overheng, lønnsglidning o.l. Det er selvsagt et meget viktig prinsipielt spørsmål, som i aller høyeste grad må gjennomføres, men som jeg tror det er vanskelig å gjøre noe med ved vårens oppgjør, i og med at man er bundet opp av tariffavtalens tekst.

– Jeg kan ikke i de synspunkter som er fremkommet se noen store problemstillinger vis-a-vis Sekretariatets forslag til uttalelser.

Votering:

Dirigenten henviste til Tor Halvorsens forslag om å oversende Egil Bøckmanns forslag til Sekretariatet sammen med en anbefaling om at Sekretariatet utarbeider en uttalelse som går imot de tanker Pål Kraby lanserte i Polyteknisk Forening.

– Forut for representantskapsmøtet hadde vi en diskusjon om hvorvidt vi skulle legge fram et slikt forslag til uttalelse. Det ble besluttet løst på den måten at LO-formannen skulle ta med i sin tale et avsnitt om Krabys uttalelse. Det er således ingen uenighet om sakens realiteter, og vanligvis får vi vel så stor presse utad på deler av foredraget til LO-formannen som på uttalelser. Hvis det imidlertid er et alminnelig ønske fra Representantskapet, foreslår jeg at vi oversender Egil Bøckmanns forslag til Sekretariatet med en oppfordring om å forfatte en uttalelse.

Egil Bøckmann, Handel og Kontor i Norge, sa seg glad for et forslag om en uttalelse, og mente det kunne være på sin plass. – Det ene forhindrer imidlertid ikke det andre, og det er Representantskapet som skal bestemme grunnlaget for vårens tarifforhandlinger.

– Jeg opprettholder derfor mitt forslag, idet jeg tror det er viktig at vi får en forpliktende avstemning her i dag.

Dirigenten: – Det som står i punkt 5 og punkt 6 om den forestående tariffrevisjon, omhandler bare generelle tillegg. Det er kun det vi skal forhandle om på det sentrale plan. Jeg fremmer derfor forslag om at Sekretariatet får i oppdrag å forfatte en uttalelse hvor vi går imot Pål Krabys holdning til oppgjøret.

VEDTAK: Dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt.

Egil Bøckmanns forslag ble deretter satt opp mot Sekretariatets forslag, slik det foreligger.

VEDTAK: Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 8 stemmer.

Reidar Øvre har fremmet tre forslag. I punkt 2, som gjelder den offentlige sektor, foreslår Øvre følgende i stedet for Sekretariatets forslag til formulering:

«Det er nødvendig å styrke den offentlige sektor for å møte de store og økende behov i befolkningen for offentlige tjenester, og for å nå sentrale mål i velferdspolitikken. En slik styrking vil samtidig gi en betydelig positiv effekt på sysselsettingen både i offentlig og privat sektor.»

Dirigenten sa at han ikke kunne finne noe motsetningsforhold mellom det Reidar Øvre har foreslått og teksten i Sekretariatets forslag. *Dirigenten* foreslo derfor at man *erstatter Sekretariatets forslag med forslaget fra Reidar Øvre når det gjelder punkt 2.*

VEDTAK: Reidar Øvres forslag til punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Til punkt 3 har *Reidar Øvre* fremmet følgende forslag:

«Av hensyn til sysselsettingen på kort og lang sikt, må industri og næringspolitikken styrkes og særlig er det viktig å stimulere investeringene ved nødvendig produksjonsomstillinger og markedsføringstiltak.»

Dirigenten sa at han ikke hadde noen motforestillinger til Reidar Øvres forslag, og spurte om reaksjoner fra sekretariatsmedlemmene på hvorvidt man kunne være villig til å gå inn for Reidar Øvres forslag til formulering i stedet for Sekretariatets forslag.

Lars Skytøen, Sekretariatet, sa at han ikke hadde noe imot intensjonene i endringsforslaget som er fremmet til punkt 3, men var i tvil om hvorvidt endringen var utfyllende nok når man skal gå inn i detaljene på denne måten. – Med en slik formulering konstaterer man at investeringene skal konsentreres om produksjonsomlegginger. Det er jo ikke bare det vi ønsker investeringer til. Hvis man f.eks. legger inn også ordet «nyetableringer», så er det greit. Jeg synes at hvis vi skal foreta endringen, må vi få med i teksten investeringer i nyetableringer, slik at teksten lyder: «Produksjonsomstillinger, nyetableringer og markedsføringstiltak.»

Dirigenten sa seg enig med *Lars Skytøen* i at ved å føye til ordet «nyetableringer» vil innholdet i punkt 3 bli bedre. – Jeg går ut fra at Reidar Øvre ikke har noe å bemerke til at man føyer til «nyetableringer» etter «produksjonsomstillinger».

VEDTAK: Reidar Øvres forslag til punkt 3 – med endringen foreslått av Lars Skytøen – ble enstemmig vedtatt.

Til punkt 5 har Reidar Øvre fremmet følgende endringsforslag i stedet for Sekretariatets forslag til punkt 5:

«Kjøpekraften må styrkes for de med lavere og midlere inntekter. Regjeringens skattepolitikk gir liten effekt for disse inntektsgruppene og LO vil fortsette sin lønnsutjevningsspolitikk.»

Dirigenten henviste til at Representantskapet, da man var samlet for å drøfte tariffoppgjøret 1984–86, vedtok at man skulle opprettholde den disponible kjøpekraft. – Dette er også forankret i lange diskusjoner i Inntektspolitisk utvalg, som munnet ut i den foreslåtte formulering i punkt 5, nemlig at vi presiserer at når vi snakker om å bevare kjøpekraften, så er det i forhold til resultatet av fjorårets oppgjør.

– Jeg antar således at det kan være visse motsetningsforhold mellom det Representantskapet vedtok foran tariffoppgjøret i 1984 og forslaget fra Reidar Øvre.

– På denne bakgrunn synes dirigenten det er riktig å opprettholde Sekretariatets forslag til punkt 5 i uttalelsen.

VEDTAK: Sekretariatets forslag til punkt 5 ble vedtatt mot 10 stemmer.

Når det gjaldt Sekretariatets forslag til uttalelse fra Representantskapet om *gebyr på sjekk*, henviste dirigenten til at det var foretatt en endring av det siste ordet «banktjenester» til «lønnskonto».

VEDTAK: Sekretariatets forslag til uttalelse om gebyr på sjekk ble enstemmig vedtatt.

Avslutning:

Dirigenten, *Leif Haraldseth*, ga ordet til LOs formann, *Tor Halvorsen*, for avslutning av møtet.

Tor Halvorsen: – Oppgaven for Sekretariatet må i ukene fremover bli å utforme hva som skal være grunnlaget for forhandlingene, og vi regner med at vi i første eller annen uke av mars kan komme inn i en eller annen form for forhandlingssituasjon.

– Det ligger fastlagt i avtalen at Representantskapet skal ta stilling til det forslaget som fremkommer og vi vil senere komme tilbake til tidspunktet for et slikt møte.

– Takk for i dag, og velkommen igjen til et forslag vi forhåpentlig kan ta stilling til og akseptere.

Navneliste

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Finn Arne Eriksrud

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

Arne Åsvistad

Arvid Haugan

Ingwald A. Hansen

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Arnfinn Nilsen

Reidun Johansen

Edmund Langnes

Jan Olav Ingvaldsen

Endre Øygarden

Jan Engebretsen

Norsk Barnevernpedagogforbund:

Bjørn Christiansen

Norges Befalsforbund:

Johan S. Lohne

Bekledningsarbeiderforbundet:

Anders Brevik

Ingeborg Jacobsen

Anne Marie Larsen

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Kjell Martinsen

Frank Olsen

Knut Mansås

Willie Kristensen

Harald Nilsen

Terje Lysen

Randolf Vikan

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

Ronald Rooth

Bjørn Sørensen

Kjell A. Solem

Helge Tystad

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Arne Engelsen

Norsk Grafisk Forbund:

Per Thorkildsen
Finn Erik Thoresen
Sven-Hugo Johansson

Handel og Kontor i Norge:

Sidsel Bauck
Egil Bøckmann
Synnøve Tronsvang
Jorun Kalberg
Svein Vågen
Carl Chr. Thorsen
Lillian Karlsen

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Martin Tveiten

Norsk Jernbaneforbund:

Torggrim Elsrud
Kristen Bjøru
Berit Bilet

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Trygve Johnsen
Harald Hansen
Hammon Hovind
Finn Andersen
Steinar Eidsvik
Kjartan Kvellestad
Juul Magne Melvold

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Olav Støylen
Birger Blomkvist
Mary Hanssen
Jan H. Ness
Per Wold
Terje Norevik
Sverre Rauø

Norsk Kommuneforbund:

Arnt Bækholt
Else Moe
Albert Eidem
Hedvig Molden
Kjell Jamne
Sanny Weile Johansen
Reidar Øwre

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Gunnar Tønder

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Rolf Frøysland
Sigurd Teigen
Leif Lund
Svein Fjellheim
Rolf Svestad

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Arne Marthinsen
Jan. A. Jørgensen

Postfolkenes Fellesforbund:

(Består av Den norske Postorganisasjon og Norsk Postforbund)

Jan Inge Kvistnes, NP
Olav Holmen, DNP
Arthur Bauge, NP

Norsk Sjømannsforbund:

Edvin Ramsvik
Willy Syversen
Edmund Gjennestad
Olav Bjørklund

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Einar Engseth

Skolenes Landsforbund:

Sverre Worum

Norsk Sosionomforbund:

Harald Thomassen

Telefolkenes Fellesforbund:

(Består av Norsk Tele Tjeneste Forbund og Den norske Teleorg.)

Heidi Kvernevik, NTTF
Olav Solheim, NTTF
Viggo Bj. Kristiansen (DNT)

Norsk Tjenestemannslag:

Kirsti Billington
Petter Ersvær
Jan Werner Hansen
Eva Tilseth
Evelyn Hansen
Inger Kj. Jensen
Jane Floor

Norsk Transportarbeiderforbund:

Kai H. Finstad
Jann O. Johansen
Odd Bach

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Anton Solheim

Fylkenes representanter:

Aust-Agder fylke:

Arne Hasla

Vest-Agder fylke:

Magne Raamundsen

Akershus fylke:

Normann Bråten

Buskerud fylke:

Roar Flaathen

Finnmark fylke:

Roald Kristiansen

Hedmark fylke:

Leif Berg

Hordaland fylke:

Håkon Holgernes

Oslo fylke:

Ivar Ødegaard

Rogaland fylke:

Johnny Mageland

Sogn og Fjordane fylke:

Magne Hauge

Telemark fylke:

Rino Olsen

Troms fylke:

Harry Hansen

Sør-Trøndelag fylke:

Kåre Rasmussen

Nord-Trøndelag fylke:

Terje Mogren

Vestfold fylke:

Kjeld Pedersen

Østfold fylke:

Jardar Hendricksen

Sekretariatet:

Tor Halvorsen
Leif Haraldseth
Svein-Erik Oxholm
Liv Buck
Harald Øveraas
Finn Nilsen
Odd Isaksen
Kåre Hansen
Lars Skytøen
Arthur Svensson
Torger Oxholm
Einar Hysvær
Henrik Aasarød
Walter Kolstad

Vararepresentanter til Sekretariatet:

Harriet Andreassen
Ole Knapp
Yngve Hågensen
Jan Balstad
Roar Helgesen
Ove J. Ragnar
Kjell Christoffersen
Svein Morgenlien
Anders Renolen
Gunnar Grimnes

Observatører:

Leif Thue
Erling Oen

Statstjenestemannskartetlet:

Nils Totland

LOs Kvinnesekretær:

Evy Buverud Pedersen

Fagorganisasjonens funksjonærgruppe:

Inger Halvorsen

Revisjonsutvalget:
Harry Jørgensen
Storm Lundberg
Rolf Kaldahl

Distriktskontorene:

LOs distriktskontor Arendal:
Arild Stokken

LOs distriktskontor Kristiansand:
Gudmund Gyberg

LOs distriktskontor Drammen:
Glenn Henriksen

LOs distriktskontor Kirkenes:
Leif Laurila

LOs distriktskontor Hamar:
Gunnar Pettersen

LOs distriktskontor Bergen:
Vigdis Ravnøy

LOs distriktskontor Molde:
Johnny Rød

LOs distriktskontor Bodø:
Hans Nordahl Jensen
Odd M. Bakkejord

LOs distriktskontor Gjøvik:
Åge V. Nordby

LOs distriktskontor Oslo og Akershus:
Øivind Hvattum

LOs distriktskontor Stavanger:
Erling Høiland

LOs distriktskontor Førde:
John Bjarne Hjelmeland

LOs distriktskontor Porsgrunn:
Gerhard Lunde Larsen

LOs distriktskontor Tromsø:
Svein Rasmussen

LOs distriktskontor Trondheim:
Rikhard Haugen
Kjell Flønes

LOs distriktskontor Steinkjer:
Liv Thun

LOs distriktskontor Tønsberg:
Roar Løver

LOs distriktskontor Sarpsborg:
Rolf-Thore Hildebrandt

LO-kontoret Kårstø:
Kåre Lunde

LOs administrasjon:

Gunnar Andersen
Tor Andersen
Tor Harald Berg
Juil Bjerke
Per Brannsten
Jorun Christensen
Karl Nandrup Dahl
Knut Endreson
Bjørn Erikson
Svein Fjæstad
Arne Furubråten
Rune Gerhardsen
Øistein Gulbrandsen
Ragnhild M. Hagen
Arnold Johannessen
Solveig Johansson
Anthony Kallevig
Jan Olav Lajord
Leonard Larsen
Arnulf Leirpoll
Arne Lund
Einar Mortensen
Jon Nilsen
Knut Nilsen
Mirjam Nordahl
Terje I. Olsson
Stein Reegård
Odd Harald Røst
Kjell Samuelsen
Kaare Sandegren
Carl Sandstad

Arne G. Strangel
Jan B. M. Strømme
Sven Tjernshaugen
Richard Trælnes
Vesla Vetlesen

Observatører:

Jarand Inge Sødal,
Norsk Vernepleierforbund
Kåre Dahlberg,
tidl. Norsk Gullsmedarbeiderforbund

Samarbeidskomiteen DNA/LO:

Gro Harlem Brundtland
Einar Førde
Ivar Leveraas

Referent:

Berit Henriksen

LOs distriktskontor Bergen:
Vigdís Ravneøy

LOs distriktskontor Molde:
Johnny Ræd

LOs distriktskontor Bodo:
Haas Nordahl Jensen
Odd M. Bakkefjord

LOs distriktskontor Gjøvik:
Age V. Nordby

LOs distriktskontor Oslo og Akershus:
Øivind Hvatlum

LOs distriktskontor Stavanger:
Erling Hailand

LOs distriktskontor Førde:
John Bjarne Hjeltnesland

LOs distriktskontor Porsgrunn:
Gerhard Lunde Larsen

LOs distriktskontor Troms:
Svein Rasmussen

LOs distriktskontor Trondheim:
Richard Haugen
Kjell Fjærev

LOs distriktskontor Steinkjer:
Liv Thun

LOs distriktskontor Tønsberg:
Rolf Løver

LOs distriktskontor Sandnessjøen:
Kjell-Thore Hildebrandt

LO-kontoret Kjøpmann:
Kåre Lund

LOs administrasjon:
Gunnar Andersen
Tor Andersen

LOs administrasjon:
Tor Harald Berg
Jøul Bjørke

LOs administrasjon:
Per Brannan
Jonas Christensen

LOs administrasjon:
Karl Nandrup Dahl
Knut Endresen

LOs administrasjon:
Bjørn Erikson
Svein Fjæstad

LOs administrasjon:
Arne Furuborgen
Rune Gerhardsen

LOs administrasjon:
Walter Guldbrandsen
Ragnhild M. Hagen

LOs administrasjon:
Arnold Johannessen
Solveig Johansson

LOs administrasjon:
Anthony Kallevig
Jan Olav Ljørd

LOs administrasjon:
Leonard Larsen
Arnulf Leipoll

LOs administrasjon:
Arne Lund
Einar Mønstensen

LOs administrasjon:
Jon Nilsen
Knut Nilsen

LOs administrasjon:
Mirjam Nordahl
Terje L. Olsson

LOs administrasjon:
Stein Røed
Odd Harald Rost

LOs administrasjon:
Kjell Samuelsen
Kare Sandengen

LOs administrasjon:
Carl Sandstad

